

תוכן עניינים

3	מבוא
4	דיני הפירוק באופן כללי
5	מטרת הפירוק
6	מיהו המפרק
6	תפקידיו הכלליים של המפרק
7	החקירה הפרטית סעיף 288 לפקודת החברות
9	החקירה הפומבית סעיף 298 לפקודת החברות
10	יחסי הגומלין בין שתי סוגי החקירות
12	סיכום

מבוא

דיני הפירוק מקבילים לדיני פשיטת הרגל ועוסקים בדינים החלים על חברה המצויה בחדלות פירעון. בעוד שדיני פשיטת הרגל חלים במצבים של חדלות פירעון של אזרחים, הרי שדיני הפירוק חלים במקרים של חדלות פירעון של תאגידים. דיני פשיטת הרגל ודיני הפירוק דומים במידה רבה, וניתן למצוא את הדמיון הרב שבין ההליכים בהסדרים רבים החלים על דיני הפירוק על אף שמקורם בדיני פשיטת הרגל.

דיני הפירוק כוללים בתוכם הסדרים ביחס לשלבים שונים בהם עלולה החברה להימצא, החל מהבראת ושיקום חברות ועד לפירוק וחיסול החברה. המדיניות המנחה את בתי המשפט הדנים בבקשות להקפאת הליכים ופירוק כנגד חברה היא, להימנע ככל האפשר ממתן צו לפירוק החברה המהווה מקור פרנסה לעובדיה. צו הפירוק יינתן רק לאחר שבית המשפט השתכנע כי לא ניתן לשקם את החברה, ולא ניתן להימנע מלהורות על חיסולה וחלוקת נכסיה, ככל וישנם, לנושים.

כאשר החברה מצויה בחדלות פירעון ואיננה יכולה לפרוע את חובותיה, מתעורר הצורך להעביר את השליטה בחברה מידי בעלי המניות שלה, אל גורם אשר יוכל לפעול בצורה האופטימלית עבור האינטרסים של הנושים, ולהבטיח את פירעון חובות החברה במידה הראויה ביותר. על כן, יורה בית המשפט על מינוי נאמן בהקפאת הליכים ו/או מפרק לחברה.

ברוב המקרים כאשר ניתן צו להקפאת הליכים לחברה, מתמנה כונס הנכסים הרשמי, שהוא שלוחה של משרד המשפטים, כגוף האחראי על קיומם של ההסדרים המיוחדים החלים על החברה. כונס הנכסים הרשמי מחולק למחוזות, בהתאם לחלוקת המחוזות של בתי המשפט המחוזיים, אשר הם בלבד מוסמכים ליתן צווי הקפאת הליכים ו/או פירוק.

אף לאחר שניתן לחברה צו להקפאת הליכים, ובמקרים רבים אף לאחר מתן צו הפירוק, החברה ממשיכה לנהל את עסקיה כרגיל. בפירוק חברה מתעורר הצורך למקסם את הזכויות הפיננסיות של החברה שעתידיים להתחלק לנושים, ולעיתים, המשך ניהול החברה לתקופה מסוימת יבטיח תשלום גדול יותר לנושים. ניהול החברה דורש לעיתים רבות ידע מקצועי נרחב שאיננו מצוי בידי כונס הנכסים הרשמי, על כן קבע המחוקק כי בית המשפט ימנה נאמן בהקפאת הליכים ו/או מפרק, שהוא לרוב עורך דין או רואה חשבון פרטי, שמקבל סמכויות נרחבות מאוד ואף סמכויות מעין שיפוטיות.

במאמר זה, נעמוד על דיני הפירוק הכלליים על קצה המזלג. נבחן את מטרתם של דיני הפירוק, ואת הליך מינוי המפרק. נעמוד על הסמכויות המוקנות למפרק, ובמיוחד על הסמכות הנתונה לו לבצע פעולות חקירה נרחבות ביחס לחברה ונכסיה.

דיני הפירוק באופן כללי

דיני הפירוק מצויים בפקודת החברות¹, ולא הוכנסו לתוך חוק החברות כשאר דיני החברות. הסיבה בגינה נותרו דיני הפירוק עד היום בפקודה המנדטורית הישנה היא, עקב כוונה עתידיה של המחוקק לנסח חוק כוללני לדיני חדלות הפירעון שיכלול את דיני פירוק ושיקום חברות יחד עם דיני פשיטת הרגל.

דיני הפירוק חלים כאשר החברה מצויה בחדלות פירעון, היינו שמצבת חובותיה עולה על סך נכסיה וזכויותיה, ואין באפשרותה לפרוע את מלוא חובותיה לנושים. כך מוגדרת חדלות פירעון בסעיף 258 לפקודת החברות:

רואים חברה כחדלת-פרעון בהתקיים אחת מאלה:

- (1) נושה שמגיע לו מן החברה, על פי המחאה או באופן אחר, סכום העולה על חמישה שקלים שהגיע זמן פרעונו, מסר לחברה במשרדה הרשום דרישה חתומה בידו לשלם לו את חובו, ובמשך שלושה שבועות לאחר הדרישה לא שילמה החברה את החוב ולא נתנה ערובה ולא הגיעה לידי סידור להנחת דעתו הסבירה של הנושה;
- (2) צו הוצאה לפועל או כתב בי-דין אחר שניתן על פי פסק דין או צו של בית משפט לטובת נושה של החברה לא קויים כולו או מקצתו;
- (3) הוכח להנחת דעתו של בית המשפט, לאחר שהביא בחשבון את חביונותיה המותנות והעתידות, שאין ביכלתה של החברה לשלם את חובותיה.

כאשר ניתן לחברה צו להקפאת הליכים, ממנה בית המשפט נאמן בהקפאת הליכים. על הנאמן בהקפאת הליכים להגיש דוח לבית המשפט בתוך תשעה חודשים, אלא אם כן האריך בית המשפט את המועד מטעמים מיוחדים שירשמו². כאשר דוח הנאמן מצביע על כך שהחברה מצויה בחדלות פירעון, ואין ביכולתה לפרוע את חובותיה, יורה בית המשפט על מתן צו פירוק לחברה.

¹ פקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983. (להלן: "הפקודה").

² סעיף 350ד לפקודה.